

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา
เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้
วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัด
ศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น*

DEVELOPING A TRAINING CURRICULUM FOR PRIMARY SCHOOL THAI
LANGUAGE TEACHERS TO STRENGTHEN MORALS FOR STUDENTS.
BY ORGANIZING LEARNING USING LOCAL ISAAAN LITERATURE
TOGETHER WITH THE COACHING PROCESS SCHOOLS UNDER THE
JURISDICTION OF THE KHON KAEN PROVINCIAL EDUCATION OFFICE

อรรถพงษ์ ผิวเหลือง¹, บัญชา ธรรมบุตร² และ ณัฐกิตติ์ สิริวัฒนาทากุล³
Atthaphong Phiwhlueng¹, Bancha Thammabut ² and Natthakit Siri wattanatakun³
¹⁻³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
¹⁻³Mahamakut Buddhist University, Thailand
Corresponding author E-mail: thammabut.bancha@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา 2) เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา 3) เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา 4) เพื่อประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา จำนวน 10 คน และนักเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 150 คน โดยการเลือกแบบอาสาสมัคร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรม แบบทดสอบ แบบประเมินความสามารถ และแบบทดสอบ

* Received 4 March 2024; Revised 15 March 2024; Accepted 20 April 2024

วัดผลสัมฤทธิ์ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t- Independent)

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า 1) ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและหาความต้องการจำเป็น พบว่า อาจารย์และครูภาษาไทยต้องการให้มีหลักสูตรอบรมในเรื่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน เพื่อที่ครูจะได้มีความรู้เกี่ยวกับการสอนอ่านและเขียนภาษาไทย 2) ผลการออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่างมีความสอดคล้องในภาพรวม ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.63$, S.D.= 0.05) และมีความเหมาะสมในภาพรวม ได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.53$, S.D.=0.06) 3) ผลการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ พบว่า ก่อนอบรมได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 19.02$, S.D.= 1.66) หลังอบรมได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 27.12$, S.D.= 1.17) หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญ .05 และความสามารถการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = 0.18) 4) ผลการประเมินและปรับปรุงหลักสูตร พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมครูเป็นหลักสูตรที่สอดคล้องกับความต้องการของครู และนำไปใช้เสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียนได้

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, เสริมสร้างคตินิยม, การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่น, กระบวนการโค้ช

Abstract

This research aimed to study: 1) to study the conditions and needs in developing a Thai language teacher training curriculum for primary level 2) to develop a Thai language teacher training curriculum for primary level 3) to try it out. Thai language teacher training curriculum for primary level 4) To evaluate the development of Thai language teacher training curriculum for primary level. The sample group used in the experiment included 10 primary school Thai language teachers and 150 primary school students by volunteer selection. The tools used in the research include training courses, tests, and competency

assessments. and achievement tests Statistics used in research include mean, standard deviation. and t-test (t- Independent).

The results of the research can be summarized as follows: 1) The results of studying basic information and finding necessary needs found that teachers and Thai language teachers would like to have a training course on learning management using local Isaan literature. To strengthen morals for students So that teachers will have knowledge about teaching reading and writing Thai. 2) The results of the design and development of the training curriculum found that the draft training curriculum is consistent overall. The average value was equal to ($\bar{X}$ = 4.63, S.D.= 0.05) and was appropriate overall. The mean value was obtained as ($\bar{X}$ = 4.53, S.D.=0.06) 3) The results of the trial of the curriculum found that before training the mean value was equal to ($\bar{X}$ = 19.02, S.D.= 1.66), after the training the mean value was equal to ($\bar{X}$ = 27.12, S.D.= 1.17) after training was significantly higher than before training, .05 and overall learning management ability had an average of ($\bar{X}$ = 4.52, S.D. = 0.18) 4) Results Evaluating and improving the curriculum, it was found that the teacher training curriculum is a curriculum that is consistent with the needs of teachers. and can be used to strengthen morals for students.

Keywords: Curriculum development, Strengthening morals, Learning management using local literature, Coaching process

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 66 ว่า “บุคคลซึ่งอยู่ร่วมกันเป็นชุมชน ชุมชนท้องถิ่น หรือชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิม ย่อมมีสิทธิอนุรักษ์หรือฟื้นฟูจารีต ประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่นและของชาติและมีส่วนร่วมในการ

จัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม รวมทั้งความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 (6) ส่งเสริมและสนับสนุนความรู้รักสามัคคีและการเรียนรู้ ปลุกจิตสำนึกและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีของชาติ ตลอดจนค่านิยมอันดีงามและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 ว่าด้วยแนวการจัดการศึกษาในมาตรา 24 ได้บัญญัติว่า “ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกัน จากสื่อการเรียนการสอนแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีการกำหนดระบบพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขึ้นในปี 2548 ที่มุ่งเน้นให้มีการพัฒนาบนฐานความคิดสมรรถนะ เพื่อให้ผู้บริหารและครูเข้าสู่กระบวนการประเมินสมรรถนะ โดยไปผูกกับการเลื่อนวิทยฐานะ และคาดหวังว่าจะนำไปสู่ศักยภาพการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนในที่สุด ดังนั้นครูจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาเพื่อให้สามารถทำหน้าที่ของตนได้อย่างเข้มแข็งจริงจัง ต้องได้รับการสนับสนุนปัจจัยและกระบวนการที่จะช่วยให้สามารถจัดการเรียนรู้ และดำเนินงานด้านการศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมายทั้งของนักเรียนและของสถานศึกษา (จารุวรรณ ศิลปะรัตน์, 2548)

นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้กำหนดเรื่องของท้องถิ่นและชุมชนไว้ว่า ให้สถานศึกษาจัดทำสาระของหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำสาระในรายละเอียดเป็นรายปีหรือรายภาคให้สอดคล้องกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญโดยยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด ให้ความสำคัญต่อภูมิปัญญาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานมุ่งพัฒนาค้นคว้าให้มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทย ส่วนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กล่าวไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเมื่อผู้เรียนจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ข้อ 5 ว่า ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข อีกทั้งยังกล่าวในเรื่องการจัดการเรียนรู้ ด้านบทบาทของผู้สอนและผู้เรียน ว่าผู้สอนต้องจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และดูแลช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งต้องจัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ด้านบทบาทผู้เรียน ต้องแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งเรียนรู้ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลความรู้ ลง

มือปฏิบัติจริง สรุปลิงที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ฉะนั้น จึงมีลักษณะร่วมกันอยู่มากทางด้านวรรณกรรม ตัวอักษร ตลอดจนภาษาพูด โดยเมื่อพิจารณาอย่างละเอียดแล้วพบว่าภาษาอีสานกับภาษาลาวมีความคล้ายคลึงกันมาก จนเกือบเป็นภาษาเดียวกัน จะต่างกันที่สำเนียงเพี้ยนกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ในการสืบทอดวัฒนธรรมด้านวรรณกรรมและตัวอักษรนั้น พบว่าอาณาจักรล้านช้าง ได้มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับอาณาจักรล้านนาในสมัยราชวงศ์มังราย ดังปรากฏในพงศาวดารล้านช้างและพงศาวดารโยนก กล่าวไว้ว่า ในสมัยพระเจ้าโพธิสารราชแห่งล้านช้าง (พ.ศ. 2063 - 2093) ได้ส่งราชทูตไปขอพระไตรปิฎก 60 คัมภีร์ และพระเทพมณฑลเถระจากเชียงใหม่ สมัยพระเมืองแก้วได้ไปเผยแพร่พระธรรมในอาณาจักรล้านช้างเมื่อ พ.ศ. 2066 วรรณกรรมและตัวอักษรจึงเข้าไปในล้านช้างในครั้งนั้นด้วย และเมื่อชาวล้านช้างขยายกลุ่มชนมาอาศัยที่ภาคอีสาน ได้นำวัฒนธรรมเหล่านั้นมาด้วย จึงพบว่า วรรณกรรมอีสานจำนวนมากมีเนื้อเรื่องเหมือนกับวรรณกรรมทางภาคเหนือ เช่น เรื่องนางผมหมอม จำปาสีตัน สังข์สินชัย และลิ้นทอง เป็นต้น

วรรณกรรมท้องถิ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญของไทยที่เกิดจากภูมิปัญญาทางภาษาของปราชญ์ชาวบ้านในการคิดสร้างสรรค์ผลงานออกมาเป็นวรรณกรรม รูปแบบต่าง ๆ เช่น เพลง ภาษิต นิทาน ตำนาน ฝน คำ สอ ย กลอนลำ เป็นต้น วัตถุประสงค์เพื่อความบันเทิงหรือต้องการจะสะท้อนถึงขนบธรรมเนียมประเพณีศิลปวัฒนธรรมความเชื่อและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่ออนุชนรุ่นหลังในการศึกษาเรื่องราว ความเป็นมาของท้องถิ่นนั้น ๆ (มนัส สุขสาย, 2544 : 206) นอกจากนี้วรรณกรรมท้องถิ่นยังสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับข้อคิด คติธรรมต่าง ๆ ที่ปรากฏในวรรณกรรมนั้น ๆ เป็นอย่างดี โดยครูอาจจะจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยกรรณคดีท้องถิ่นที่มีหลักธรรม สอดแทรกข้อคิด คติเตือนใจให้แก่ผู้เรียน นอกจากผู้เรียนจะสนุกกับการเรียนรู้วรรณคดีดังกล่าวแล้ว ยังทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง สำนึกรักษามรดกท้องถิ่น รู้จักความเป็นมาของท้องถิ่นตนเอง อีกทั้งยังได้นำคตินิยามคำสอนของตนเองไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน อันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนได้ในอนาคต สอดคล้องกับ สถิต ภาควิชา และคณะ (2553) พบว่าให้คุณค่าด้านภูมิปัญญาคำสอน พบว่า สุวรรณจักรกumar เป็น วรรณกรรมทางพุทธศาสนาซึ่งปรากฏคำสอน ทั้งทางโลกและ ทางธรรมอย่างบริบูรณ์ คำสอนที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้ล้วนเป็นผลที่เกิดจากการกลั่นกรองจากเหตุการณ์ในอดีต แล้วจดจำและบัญญัติเป็นคำสอน ข้อพึงปฏิบัติและข้อไม่พึง ปฏิบัติ ภูมิปัญญาด้านคำสอนนั้นนอกจากจะเกิดจากการเรียนรู้ ในอดีต

แล้วยังรับอิทธิพลจากหลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็น หลักสำคัญ คำสอนที่ปรากฏในวรรณกรรมเรื่องนี้ย่อมเป็น ข้อแสดงถึงความต้องการหาทางออกเพื่อหลีกเลี่ยงจากปัญหา ที่จะเกิดขึ้นเพื่อให้ตนและสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ภูมิปัญญาคำสอนทางโลก

อย่างไรก็ตามแม้ว่าวรรณกรรมท้องถิ่นจะมีความสำคัญดังกล่าวข้างต้น แต่ทั้งนี้ยังพบว่าครูส่วนใหญ่ก็ยังขาดการนำองค์ความรู้หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน พบว่า ครูส่วนใหญ่ต้องการจัดอบรมเพื่อเพิ่มเติมความรู้ในด้านวรรณกรรมท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่ออบรมแล้วสามารถนำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ โดยการอบรมในแนวอบรมเชิงปฏิบัติการอีกด้วย เพื่อจะได้ลงมือในการปฏิบัตินำองค์ความรู้สู่แผนการจัดการเรียนรู้ และต้องการให้อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญไปติดตามการจัดการเรียนการสอน คอยให้คำชี้แนะในโรงเรียน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้แนวคิดการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูและบุคลากรทางการศึกษาว่า การพัฒนาวิชาชีพที่ผ่านมาในอดีตและดำเนินการอยู่ในปัจจุบันส่งผลทางบวกต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนน้อยมาก เพราะเป็นแต่เพียงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่มีระยะเวลาสั้น ๆ โดยบุคลากรและหน่วยงานต้นสังกัดขาดการมีส่วนร่วม ความร่วมมือร่วมใจกันของผู้บริหาร คณะครูและนักเรียนในการปฏิบัติงานหรือการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จนั้น ควรมีการให้ผู้รู้มาให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางปฏิบัติเพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ และวิธีการที่ใช้ในการพัฒนาครูเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นมีหลากหลาย ได้แก่ การให้ความรู้ การเป็นแบบอย่างในการทำงาน การสืบเสาะอย่างมีวิจารณญาณ การเรียนรู้แบบรวมพลัง และการชี้แนะการดำเนินให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลง ควรพิจารณาในเรื่องเป้าหมายหรือสิ่งที่ต้องการให้ครูเกิดการเปลี่ยนแปลง แล้วจึงเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น จึงจะทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการแต่จากการพัฒนาครูที่ผ่านมาพบว่าการพัฒนาครูประจำการนั้นมีหลายลักษณะ เช่น การศึกษาต่อเพิ่มเติม การฝึกอบรมระยะสั้น การศึกษางานไปพร้อมกับการปฏิบัติงาน การทัศนศึกษา เยี่ยมชมกิจการ การอบรมสัมมนาหรือประชุมปฏิบัติการ ซึ่งแต่ละลักษณะมีวิธีการที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับความต้องการและนโยบายของหน่วยงานแต่ละแห่ง (รวีวัตร์ สิริภูบาล, 2543 : 33 - 34)

การพัฒนาครูดังกล่าวข้างต้นว่ายังไม่ประสบผลสำเร็จมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลสำเร็จในระยะยาว ซึ่งกระบวนการให้คำแนะนำกระบวนการหนึ่งคือ Coaching Approach กล่าวคือ การโค้ชเป็นกระบวนการของบุคคลที่เรียกว่าผู้โค้ช สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ช่วยให้เขาเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ผู้โค้ชจะช่วยให้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายการทำงานในระดับที่สูงขึ้น

กว่าที่เป็นอยู่ กระบวนการนี้เป็นการสร้างให้บุคคลมีความเข้มแข็งขึ้น ภูมิใจในตนเองแสดงความสามารถซึ่งเป็นผลต่อการทำงานที่จะตามมา กระบวนชี้แนะจึงเป็นกระบวนการเสริมพลังอำนาจสอดคล้องกับคำกล่าวของเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (2549 : 23) ที่กล่าวว่า การโค้ชเป็นการดำเนินการที่เน้นปฏิสัมพันธ์รายบุคคลหรือกลุ่มย่อยที่ผู้ที่มีหน้าที่ชี้แนะได้ช่วยเหลือให้ผู้ได้รับการชี้แนะ สามารถวัดกรอบความคิด ทบทวนการทำงานที่ผ่านมา และแสวงหาแนวทางในการพัฒนางาน/แก้ปัญหาการทำงานด้วยตนเอง นอกจากนี้การโค้ชยังเป็นกระบวนการที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่ได้รับการยอมรับให้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้ได้รับการโค้ชตระหนักรู้ถึงความเป็นไปของตนเองและจุดที่ตนเองยืนอยู่ในทุก ๆ ด้าน อันมีความสำคัญยิ่งต่อการกำหนดเป้าหมายอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการค้นพบศักยภาพและความสามารถของตนเองที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นด้วยความมุ่งมั่นและตั้งอยู่บนทัศนคติที่ดีผู้ที่มีบทบาทอันยิ่งใหญ่นี้ได้แก่ โค้ช (Coach) อาจจะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานจำเป็นต้องมีความรู้ความสามารถในการโค้ชบุคลากร เริ่มตั้งแต่ความรู้ความเข้าใจในการโค้ชซึ่ง เป้าหมายวัตถุประสงค์ การเรียนรู้เพื่อให้รู้จักธรรมชาติของผู้ที่จะได้รับการโค้ช วิธีการโค้ช (Coach) การวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ในการโค้ช ตลอดจนสามารถมีเทคนิคอันแยบยลเพื่อปฏิบัติการโค้ชซึ่งให้สมบูรณ์จนจบกระบวนการและทรงความมีประสิทธิภาพให้เกิดแก่ผู้ได้รับการโค้ช ซึ่งการโค้ชนี้นับเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ พัฒนางานประจำของตนเอง ตลอดจนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานต่อไป ดังเช่น สมาน รังสิโยภุชญ์ (2524 : 80) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นหรืออีกนัยหนึ่ง การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่จะเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ อุปนิสัย ทัศนคติ และวิธีการในการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการโค้ชครูถือว่าการสร้างความรู้ความเข้าใจ เพิ่มเติมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้แก่ครูผู้ที่จะนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้กับนักเรียน

ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้เห็นความสำคัญดังกล่าวจึงได้ดำเนินการวิจัยโดยเป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ชโรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นโรงเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ทั้งนี้เพื่อครูจะได้นำความรู้ดังกล่าวไปพัฒนาผู้เรียนให้ผู้เรียนได้น้อมนำหลักคำสอน คติธรรม จากระบบธรรมท้องถิ่นไปใช้ในชีวิตประจำวัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น
4. เพื่อประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น

วิธีการดำเนินการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mix Method) ประเภท Exploratory Design ดังนี้

1. ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้ 1) ประชากร ได้แก่ ครูสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 220 คน 2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 จำนวน 100 คน โดยได้มาด้วยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sample)

2. เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ แบบวัดความรู้ความเข้าใจ แบบประเมินโครงร่างของหลักสูตรฝึกอบรม แบบประเมินความสามารถการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินความสามารถการจัดการเรียนรู้ และแบบวัดคตินิยมสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้ 1) ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและหาความต้องการจำเป็น ได้แก่ สำรวจและดำเนินการวิจัย การสร้างเครื่องมือและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิจัย 2) ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ได้แก่ สำรวจและดำเนินการวิจัย การสร้างเครื่องมือและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล/สถิติที่ใช้ในการวิจัย 3) ขั้นตอนที่ 3 การนำหลักสูตรไปทดลองใช้ ได้แก่ ใช้แบบแผนการทดลองแบบกลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียว มีการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง (One Group Pretest-Posttest Design) มาเป็นแบบแผนในการวิจัย โดยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 การอบรม (Training) และระยะที่ 2 การใช้กระบวนการโค้ช (Coach) เพื่อติดตาม 4) ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ได้แก่ (1) วิธีดำเนินการทดลอง ดังนี้ (1.1) ผลการแสดงความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมฯ (1.2) ผลการแสดงความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับหลักคตินิยมสำหรับนักเรียน โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช (1.3) ผลการแสดงความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน (2) ทบทวนและปรับปรุงหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่นก่อนนำไปขยายผลและเผยแพร่ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูล

สนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาหลังจากฝึกอบรมตามหลักสูตร วิเคราะห์ข้อมูลโดยการการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ทั้งการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์คณาจารย์ผู้สอนภาษาไทย และการสนทนากลุ่มย่อยครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา พบว่า มีความต้องการที่จะให้มีการฝึกอบรมให้แก่ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ทั้งนี้หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาต้องมียุทธศาสตร์ประกอบครบถ้วน มีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ชักถาม แสดงความคิดเห็น โดยครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเป็นอย่างดี และต้องนำแนวคิดการเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้สอดคล้องกับคำสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม ที่มองว่าการฝึกอบรมมีความสำคัญและมีความต้องการที่จะเข้ารับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ของตนเอง

2. ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช พบว่าหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช ประกอบไปด้วย 1) สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) สารการเรียนรู้ประจำหน่วย ประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ 4 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 แนวคิดวรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 แนวคิดการเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับผู้เรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 3

การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรและการเรียนการสอนภาษาไทย หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยโดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน และ 5) กระบวนการฝึกอบรม ซึ่งมีกระบวนการจัดกิจกรรมการอบรม 5 ขั้นตอนหรือ กระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เรียกว่า SBADF ดังนี้ ขั้นที่ 1 เร้าความสนใจ (Stimulation) เป็นขั้นตอนที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้เตรียมความพร้อมก่อนที่จะมีการ อบรม ซึ่งวิทยากรต้องหาสิ่งเร้าความสนใจให้ผู้เข้ารับการอบรมโดยอาจให้เล่นเกม หรือดูวิดีโอในเรื่อง ที่เกี่ยวข้องกับ สิ่งที่จะอบรม จากนั้นเป็นการซักถาม อภิปราย แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งกันและกัน ขั้นที่ 2 ระดมพลังสมอง (Brain Storming) เป็นขั้นตอนที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับ การอบรมรวมพลังสมอง ระดมความคิดและปรึกษาหารือกันก่อนที่จะลงมือปฏิบัติหรืออบรม แบ่งกลุ่ม แบ่งหน้าที่กันและมอบหมายภาระงานภายในกลุ่ม ขั้นที่ 3 ปฏิบัติงาน (Action) เป็นขั้นตอนที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมลงมือปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้รับมอบหมาย โดยกิจกรรม อาจจะให้ศึกษาเอกสารการเรียนรู้ ทำใบงาน นำเสนอผลงานเกี่ยวกับประเด็นที่วิทยากรมอบหมายให้ขั้นที่ 4 สรุปและอภิปราย (Discussion) เป็นขั้นตอนที่มีจุดประสงค์เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมร่วมกันสรุปบทเรียนที่ได้รับการอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ อาจสรุปในรูปแบบ การบันทึกลงในกระดานชาร์ต สมุดบันทึก หรือแผนภาพความคิด จากนั้นร่วมกัน อภิปรายเกี่ยวกับ ข้อสรุปที่ได้ขั้นที่ 5 สะท้อนผล (Reflection) เป็นขั้นตอนที่มีจุดประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรม และวิทยากรร่วมกันสะท้อนผลการอบรมในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็น และวิพากษ์วิจารณ์ซึ่งผลที่ได้จะนำไปสู่การปรับปรุง และพัฒนาให้ผู้สอน และผู้เรียนเกิดทักษะ กระบวนการ และเจตคติที่ดีต่อไป 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผลหลักสูตร

นอกจากนี้ผลการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของโครงสร้างหลักสูตร และคู่มือฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมฉบับร่างมีความสอดคล้องในภาพรวม ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.63) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.05) แสดงว่ามีความสอดคล้องระดับมากที่สุด

และหลักสูตรฝึกอบรมบรู้งมีความเหมาะสม ในภาพรวม ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.06) แสดงว่ามีความเหมาะสม ระดับมากที่สุด

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช

3.1 ผลทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ทั้งนี้ ก่อนอบรมมีคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X} = 19.02$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 1.66) เมื่อรับการฝึกอบรม หลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น พบว่าความสามารถด้านการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา สูงขึ้น โดยมีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 27.12$) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 1.17)

3.2 ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา พบว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.45$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.22) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมาก และถ้าพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อที่มีผลการประเมินในระดับมากที่สุดคือ ข้อที่ 4 เนื้อหาในการประเมินสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.57$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.52) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 6 เกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.50$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.56) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมาก รองลงมาคือ ข้อที่ 3 ข้อความมีความชัดเจน เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.66) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมาก

รองลงมา คือ ข้อที่ 1 มีองค์ประกอบของการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ครบถ้วน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.45$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.50$) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 2 ครอบคลุมวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.44$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.69$) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 5 ประเมินพฤติกรรมการเขียนแผนได้เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.64$) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมาก ส่วนข้อที่มีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน น้อยที่สุด คือ ข้อที่ 7 การประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมนิยามศัพท์เฉพาะด้านความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.32$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.68$) แสดงว่ามีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการ ระดับมาก

3.3 ผลการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.18$) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมากที่สุด และถ้าพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีผลการประเมินในระดับมากที่สุดคือ ข้อที่ 2 แบบประเมินมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.49$) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 3 ข้อความมีความชัดเจน เข้าใจง่าย มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.52$) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ข้อที่ 4 เนื้อหาในการประเมินครอบคลุมพฤติกรรมการประเมิน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.57$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. = 0.52$) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 6 มีเกณฑ์การประเมินมีความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D. =$

0.50) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ข้อที่ 5 ประเมินพฤติกรรมการจัดการเรียนรู้ได้เหมาะสม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.49$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมาก รองลงมา คือ ข้อที่ 1 ประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.46$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.50) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมาก ส่วนข้อที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน น้อยที่สุด คือ ข้อที่ 7 การประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ เฉพาะ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.40$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.57) แสดงว่ามีความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ระดับมาก

4. ผลการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา เพื่อเสริมสร้างคติธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ดังนี้

4.1 ผลการแสดงความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคติธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช ผลการศึกษาพบว่า 1) ด้านกระบวนการจัดอบรม ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษามองว่ามีความสอดคล้องกับจุดประสงค์ ระยะเวลามีความเหมาะสม สถานที่มีความเหมาะสม 2) ด้านความรู้ความเข้าใจ ปรากฏว่า ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานเพิ่มมากขึ้น และการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการนำไปใช้กับผู้เรียนพบว่า ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาได้นำความรู้ จากการอบรมไปพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในอนาคตได้ 4) ด้าน ระยะเวลา อาหาร และสถานที่ พบว่า ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่มองว่า ระยะเวลาในการจัดอบรมมีความเหมาะสม อาหารมีรสชาติอร่อย สถานที่มีความเหมาะสม

4.2 การแสดงความคิดเห็นการติดตามการโค้ช (Coaching Approach) ผลการแสดงความคิดเห็นพบว่า ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเห็นว่ากระบวนการโค้ชนั้นมี

ประโยชน์ ผู้ไ้กับผู้รับการไ้เป็นกัลยาณมิตร ผู้ไ้ คอยให้คำปรึกษาแก่ผู้รับการไ้ได้อย่างใกล้ชิด

อภิปรายผล

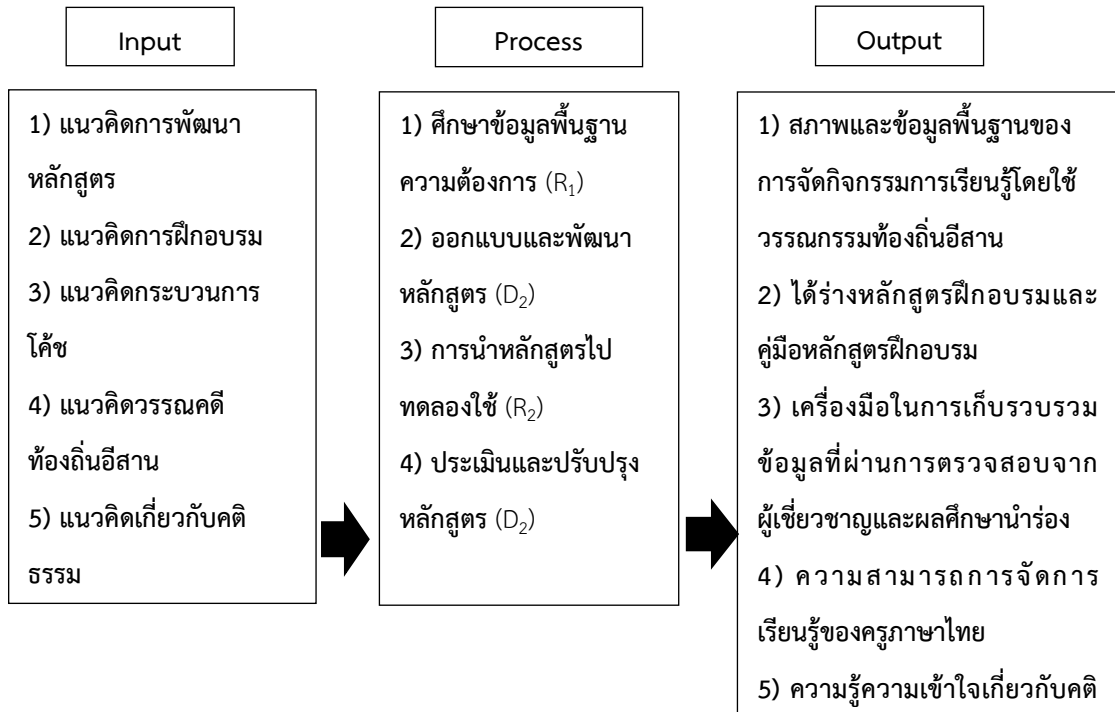
ผลจากการวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการไ้ โดยจากการได้เก็บข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ได้แก่ ตำรา เอกสาร งานวิจัย การสัมภาษณ์คณาจารย์ สาขาวิชาการสอนภาษาไทย และสนทนากลุ่มย่อยครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา เกี่ยวกับความต้องการ ทั้งนี้จากผลการสังเคราะห์ข้อมูลพบว่า ไม่ว่าจะเป็นเอกสารหรือสัมภาษณ์ บุคคลทุกคนเห็นเป็นแนวทางเดียวกันว่ามีความต้องการอย่างยิ่งที่จะให้มีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ที่จะทำไ้ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา มีความรู้ความสามารถเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การพัฒนาด้านการนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน เพื่อเสริมสร้างคตินธรรมให้แก่ักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ Mink, Owen and Mink (1993 : 2) กล่าวว่า การไ้เป็นกระบวนการของบุคคลที่เรียกว่าผู้ไ้ สร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นที่ช่วยให้เขาเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น ผู้ไ้จะช่วยไ้บุคคลได้บรรลุเป้าหมายการทำงานในระดับที่สูงขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ กระบวนการนี้เป็นการสร้างไ้บุคคลมีความเข้มแข็งขึ้น ภูมิใจในตนเองแสดงความสามารถซึ่งเป็นผลต่อการทำงานที่จะตามมา กระบวนชี้แนะจึงเป็นกระบวนการเสริมพลังอำนาจ สอดคล้องกับคำกล่าวของเฉลิมชัย พันธุ์เลิศ (2549 : 23) ที่กล่าวว่า การไ้เป็นการดำเนินการที่เน้นปฏิสัมพันธ์รายบุคคลหรือกลุ่มย่อยที่ผู้ที่มีหน้าที่ชี้แนะได้ช่วยเหลือไ้ผู้ได้รับการชี้แนะ สามารถวัดกรอบความคิด ทบทวนการทำงานที่ผ่านมา และแสวงหาแนวทางในการพัฒนางาน/แก้ปัญหาการทำงานด้วยตนเอง นอกจากนี้การไ้ยังเป็นกระบวนการที่เป็นเครื่องมือสำคัญที่ไ้รับการยอมรับให้ไ้เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการพัฒนาบุคลากรในองค์กรให้ทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำไ้ผู้ได้รับการไ้ตระหนักถึงความเป็นไปของตนเองและจุดที่ตนเองยืนอยู่ในทุก ๆ ด้าน อันมีความสำคัญยิ่งต่อการกำหนดเป้าหมายอย่างสร้างสรรค์ รวมถึงการค้นพบศักยภาพและความสามารถของตนเองที่จะนำไปสู่เป้าหมายนั้นด้วยความมุ่งมั่นและตั้งอยู่บนทัศนคติที่ดีผู้ที่มีบทบาทอันยิ่งใหญ่นี้ไ้แก่ ไ้ (Coach) อาจจะเป็นผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างานจำเป็นต้องมีความรู้

ความสามารถในการโค้ชบุคลากร เริ่มตั้งแต่ความรู้ความเข้าใจในการโค้ชซึ่ง เป้าหมายวัตถุประสงค์ การเรียนรู้เพื่อให้รู้จักธรรมชาติของผู้ที่จะได้รับการโค้ช วิธีการโค้ช (Coach) การวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ในการโค้ช ตลอดจนจนสามารถมีเทคนิคอันแยบยลเพื่อปฏิบัติการโค้ชซึ่งให้สมบรูณ์จนจบกระบวนการและทรงความมีประสิทธิภาพให้เกิดแก่ผู้ได้รับการโค้ช ซึ่งการโค้ชนี้นับเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ พัฒนางานประจำของตนเอง ตลอดจนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงานต่อไป ดังเช่น สมาน รังสียกฤษณ์ (2524 : 80) ที่กล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรเป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงานดีขึ้น ตลอดจนมีทัศนคติที่ดีในการทำงานให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้นหรืออีกนัยหนึ่ง การพัฒนาบุคลากรเป็นกระบวนการที่จะเสริมสร้างและเปลี่ยนแปลงผู้ปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ เช่น ความรู้ ความสามารถ ทักษะ อุปนิสัย ทัศนคติ และวิธีการในการทำงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งการโค้ชครูถือว่าเป็นการสร้างความรู้ความเข้าใจ เพิ่มเติมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ให้แก่ครูผู้ที่จะนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้กับนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น คณะผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลกระทบทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น และสามารถนำไปพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้เข้ากับเนื้อหาอื่นต่อไป ดังแผนภาพโมเดลต่อไปนี้

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป/ข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีความต้องการที่จะให้มีการฝึกอบรมให้แก่ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา

1.2 ผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินิยมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช พบว่า หลักสูตรฝึกอบรม ประกอบด้วย 1) สภาพปัญหาและความจำเป็นของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) สาระการเรียนรู้

ประจำหน่วย 5) กระบวนการฝึกอบรม 6) กิจกรรมการเรียนรู้ 7) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 8) การวัดและประเมินผลหลักสูตร ซึ่งมีผลการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของ โครงร่างหลักสูตรมีความสอดคล้องในภาพรวม ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.63$) และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D. = 0.05) และคู่มือฝึกอบรมฉบับร่างมีความเหมาะสมในภาพรวม ได้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.53$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.06)

1.3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อ เสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช ดังนี้ 1) ผลทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา หลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 2) ผลการประเมินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา พบว่า การเขียนแผนการจัดการ เรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษา ในภาพรวม มี ค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.45$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.22) 3) ผลการประเมิน ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน ของครูภาษาไทยระดับ ประถมศึกษา พบว่า ความสามารถในการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานของครู ภาษาไทยระดับประถมศึกษา ภาพรวม มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.52$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D. = 0.18)

1.4 ผลการประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับ ประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตินธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรม ท้องถิ่นอีสาน ร่วมกับกระบวนการโค้ช โรงเรียนในสังกัดศึกษาธิการจังหวัดขอนแก่น ดังนี้ 1) ผลการแสดงความคิดเห็นของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเกี่ยวกับหลักสูตรฝึกอบรมครู ภาษาไทยระดับประถมศึกษา ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการจัดอบรม ด้านความรู้ความ เข้าใจ ด้านการนำประโยชน์ไปใช้กับนักเรียน และด้านระยะเวลา อาหาร และสถานที่ พบว่า มี ความคิดเห็นเป็นไปในทางที่ดี 2) การแสดงความคิดเห็นการติดตามการโค้ช (Coaching Approach) พบว่า ครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเห็นว่ากระบวนการโค้ชนั้นมีประโยชน์ ผู้ โค้ชกับผู้รับการโค้ชเป็นกัลยาณมิตร ผู้โค้ช คอยให้คำปรึกษาแก่ผู้รับการโค้ชอย่างใกล้ชิด

2. ข้อเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1) จากผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมเป็นหลักสูตรที่ตอบสนองความต้องการของ ผู้เข้ารับการอบรม โดยผู้เข้ารับการอบรมได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้ผู้เข้ารับ การอบรมนำไปใช้ประโยชน์ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นเมื่อจะมีการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมใด ๆ ผู้พัฒนา หลักสูตรจำเป็นต้องอย่างยั้งที่จะต้องมีการศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม อย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็นการสอบถาม สัมภาษณ์ สนทนากลุ่มย่อย หรือการวิเคราะห์เอกสาร ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรตอบสนองความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ความเข้าใจจากการอบรมไปใช้ต่อไป

2) จากผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาเพื่อเสริมสร้างคตธรรมสำหรับนักเรียน ด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสานร่วมกับกระบวนการโค้ช เป็นหลักสูตรที่ตรงกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ มีองค์ประกอบของหลักสูตรถูกต้องครบถ้วน มีกระบวนการที่เป็นระบบ สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาได้ ดังนั้น เมื่อนำหลักสูตรไปใช้จะต้องศึกษาองค์ประกอบของหลักสูตร และกระบวนการของหลักสูตรเป็นอย่างดี โดยจะต้องมีการเตรียมสื่อ อุปกรณ์ เอกสารให้ครบถ้วน ทั้งนี้เนื่องจากหากขาดส่วนใดส่วนหนึ่งไปอาจทำให้การฝึกอบรมตามหลักสูตรนั้นไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

2.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) หลักสูตรฝึกอบรม สามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูภาษาไทยระดับประถมศึกษาได้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ดังนั้นควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อนำหลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวไปใช้ ในการฝึกอบรมครูประจำการทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

2) ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้โดยใช้วรรณกรรมท้องถิ่นอีสาน และการโค้ช ทั้งนี้จะได้นำความคิดเห็นดังกล่าวมาใช้ในการพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- จารุวรรณ ศิลรัตน์. (2548). การพัฒนารูปแบบเสริมพลังการทำงานเพื่อพัฒนาศักยภาพการเป็นนักวิจัยของคณาจารย์. ใน ปริญญาการศึกษาดุสิตบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เฉลิมชัย พันธุ์เลิศ. (2549). การพัฒนากระบวนการเสริมสมรรถภาพการชี้แนะของนักวิชาการพี่เลี้ยง โดยใช้การเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ในการอบรม โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มนัส สุขสาย. (2544). วรรณกรรมอีสาน เรื่อง ธรรมดาสอนโลก : จารปรีวรรตจากอักษรธรรมโบราณอีสานเป็นอักษรไทย. อุบลราชธานี: โรงพิมพ์มูนมั่งไทยอีสาน.
- รวีวัตร สิริภูบาล. (2543). การพัฒนาแบบจำลองฝึกอบรมครูเชิงทักษะปฏิบัติ. ใน ปริญญาบัณฑิตศึกษาดุสิตบัณฑิต (เทคโนโลยีทางการศึกษา). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สถิต ภาคมฤค และคณะ. (2553). คุณค่าทางวัฒนธรรมของโหราศาสตร์ชาติพันธุ์ในแง่สกลนคร, วารสารมนุษยสังคมสาร (มสส.) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 15(2), 67 – 74.
- สมาน รังสิโยภุชณ. (2524). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์.